

Doet uw kat het niet op de bak of wordt er gesproeid? Lees dit dan eerst even.

In de eerste plaats is het belangrijk te beseffen dat katten nooit onzindelijk zijn uit boosheid, jaloezie of om mensen te pesten. Katten zijn zo'n zindelijke dieren dat ze echt een goede reden moeten hebben om niet op de bak te gaan. Aan u dus om uit te zoeken wat er aan de hand is en hoe de kat geholpen kan worden om het probleem op te lossen.

Onzindelijkheid kan erg frustrerend zijn, maar straf de kat nooit! Uw kat doet dit omdat ze hulp nodig heeft, straffen zal haar alleen angstig en onzeker maken, waardoor het probleem kan toenemen. Het beste is om de kat te negeren wanneer ze ' bezig' is en het pas op te kuisen als ze uit het zicht is. Bij het poetsen is het belangrijk om een product te gebruiken dat alle geurtjes verwijdert, ook voor katten. Aanraders zijn biotex groen (enkel indien goed uitspoelbaar, anders blijven er witte poedervlekken achter) en urine off.

Sproeien (meestal rechtstaand, staart strak naar boven en trillend)

Sproeien is in feite geen onzindelijkheid, maar communicatie. Katten communiceren immers voor een groot stuk met elkaar d.m.v. geuren, urine sproeien is daar een onderdeel van. Het valt te vergelijken met als wij een post-it met een boodschap ergens zouden plakken. Sproeien wordt daarom al gekscherend ook wel eens 'pee-mail' genoemd. Ongecastreerde katten (zowel katers als kattinnen!) kunnen sproeien om seksuele en territoriale boodschappen na te laten. Het is normaal dat ze dit ook binnenshuis doen. Castratie (zo heet het bij kattinnen ook) is dan de oplossing. Geholpen katten zullen normaliter niet binnenshuis sproeien, maar buiten komt het wel vaak voor. Ze laten hierdoor boodschappen achter voor de buurkatten. Als een geholpen kat binnen begint te sproeien, dan is er iets mis. De kat laat dan een boodschap achter voor zichzelf ("Pas op, hier dreigt gevaar, want hier probeert dat kindje altijd aan mijn staart te trekken" bijvoorbeeld) of voor zijn huisgenoten. Voor ons dus. De kat laat hiermee dus weten dat er een probleem is en dat hij hulp nodig heeft. Aan ons om dan uit te zoeken wat het probleem juist is. Raadpleeg hiervoor dus een dierenarts om medische oorzaken uit te sluiten. Is er geen medisch probleem, dan kan een gedragsdeskundige helpen de oorzaak te zoeken.

Plassen (meestal gehurkt, staart opzij gehouden) en poepen

Buiten de bak plassen komt vaak voor helaas. Poepen iets minder, en dit is ook bijna altijd medisch van aard. Voor onzindelijkheid kunnen we grosso modo 3 grote oorzaken onderscheiden:

1. er is een medisch probleem: dit is in het merendeel van de gevallen zo
2. er is een gedragsmatig probleem: dit hangt vaak samen met het medische
3. er is een probleem rond de kattenbak

Problemen rond de kattenbak

Problemen rond de kattenbak zijn vaak snel en gemakkelijk zelf te checken en op te lossen. Vaak is het probleem dat de kattenbak niet voldoet aan de vereisten van de kat: die wil een

grote, schone bak zonder luchtverfrissers of plastic zakken, met vulling die zacht is aan de pootjes en die op een rustige plaats staat. En vooral niet te vergeten: zonder luikje! Stel uzelf maar eens voor dat er zo'n ding tegen uw billen of neus hangt te kleppen terwijl u op het toilet zit... En ja, als u aan het checken bent, wees dan eerlijk tegen uzelf: is de bak écht schoon? Wast u hem wekelijks volledig uit en ververs u de vulling? Of moet poeslief een soort van twister spelen tussen de plasjes en de drolletjes?

Medische problemen

Zoals gezegd is de meest voorkomende oorzaak van onzindelijkheid dat er iets medisch aan de hand is. Katten zijn erg gevoelig voor blaasproblemen en zeker katten die weinig beweging hebben en voornamelijk droogvoer eten (wat absoluut niet wil zeggen dat een jong actief kitten dat natvoer eet géén blaasproblemen kan krijgen!). Een dierenartsbezoek is dus steeds noodzakelijk als uw kat onzindelijk is. Het spreekt voor zich dat dan de urine moet gecontroleerd worden. Ja, ook als uw kat enkel wildpoept! Veel katten met blaasproblemen doen nog wél hun plasjes op de bak, maar hun drolletjes ergens anders. Laat u dus niet misleiden! U kan hiervoor zelf urine opvangen volgens de aanwijzingen van de dierenarts, maar beter is het nog om de dierenarts zelf urine recht uit de blaas te laten prikken. De meeste katten laten dit gewoon doen zonder verdoving. Het is een dunne naald en doet niet meer pijn dan een inenting. Voordeel hiervan is dat de urine niet met de buitenwereld in contact is geweest. Als er dus een bacterie wordt gevonden, dan moet die in de blaas zitten en is het dus geen besmetting uit de buitenwereld. De dierenarts kan zo dus de urine controleren op blaasgruis en ontstekingen.

Maar opgepast! Enkel urine controleren is niet voldoende. Zo'n beetje elke lichamelijke aandoening kan er namelijk voor zorgen dat poeslief naast de bak plast of poept. Denk aan nierproblemen, suikerziekte, ontstekingen, tandpijn, hernia perinealis, darmontsteking, parasieten.... Ook bloedonderzoek is dus noodzakelijk. Uw kat dient hiervoor nuchter te zijn, net als wij als we ons bloed laten checken. Gaat het over wildpoepen, dan is ook onderzoek van de ontlasting een aanrader, net als van de anus en dikke darm.

Een oorzaak die niet uit urine, bloed of ontlasting zal blijken, is artrose. Meer dan 60% van de katten boven de 6 jaar en maar dan 80% van de katten boven de 12 jaar hebben hier last van. Ze kunnen hier veel pijn van hebben (iets wat katten helaas niet laten zien) en het kan lastig voor hen zijn om in de bak te klauteren. Een bak met verlaagde ingang en pijnstilling kan hier soelaas brengen.

Meer en meer blijkt ook dat katten veel last kunnen hebben van blokkades in de ruggengraat, heupen en staart. Vaak ziet een gedragsdeskundige tijdens observaties dat er toch iets medisch mis is met de kat, terwijl er uit de onderzoeken niets naar voor komt. Een bezoek aan een orthomaneel dierenarts is dan een aanrader. Deze dierenartsen zijn gespecialiseerd in het detecteren en corrigeren van verkeerd zittende wervels en dergelijke. Al menig kat is herboren teruggekomen van zo'n sessie.

Gedragsmatige problemen

Komt er niets uit het medisch onderzoek en is de kattenbak naar kattenwens, dan is het dus een teken dat er iets niet juist is in de omgeving van de kat, waardoor die niet lekker in zijn vel zit. Dit kunnen kleine dingen zijn zoals te weinig kattenbakken voor het aantal katten (Jakkes, vuile bakken die door anderen zijn gebruikt, de meeste katten gruwen ervan!), het bewaken van de bak door een andere kat (waardoor de onzindelijke kat dus gewoon niet naar de bak kàn) of een nare ervaring op de bak (je hebt haar daar te grazen genomen om een pil te geven, de hond heeft de kat opgeschrikt of het plassen/poepen deed pijn). Daarom adviseren gedragsdeskundigen de 'n+1' regel. Dit wil zeggen dat je best zoveel kattenbakken hebt als het aantal katten (=n) + nog eentje extra. Voor 2 katten kan je zo dus best 3 bakken neerzetten. Maar ook hier weer een waarschuwing: zet de bakken op verschillende plaatsen, zodat katten altijd een uitwijkmogelijkheid hebben. Stel u maar eens voor dat u 2 katten heeft en dat u mooi 3 bakken heeft, maar dat ze allemaal in de berging staan, die 1 toegangsdeur heeft. Als kat A dan voor de deur gaat zitten, dan kan kat B niet meer op de bak...

Ook stress en angst kan een grote rol spelen. Katten die erg anstig zijn, voelen zich soms enkel veilig genoeg om hun behoefte te doen in de buurt van hun baasje (de beschermengel, die die nare Tommy van de burens wel even uit de buurt houdt tijdens het doen van de boodschap). Voor katten is geur erg belangrijk, dus ook dingen die naar het baasje ruiken zijn dan veilige plekken. Denk aan dekbedden en handdoeken bijvoorbeeld. Het ruikt naar ons, dus voor de kat is het een veilige plek om zijn ding te doen, én nog zacht en 'graafbaar' bovendien. Ideaal voor de kat dus, maar niet zo leuk voor ons.

Dit is uiteraard maar een greep uit de mogelijke gedragsmatige oorzaken. Om de oorzaak snel te achterhalen en op te lossen, is het aangeraden om met een gedragsdeskundige contact te nemen. Een goede gedragsdeskundige zal altijd vereisen dat de kat volledig onderzocht is op medische problemen. Verder zal een goede gedragsdeskundige nooit gebruik maken van dieronvriendelijke methodes (die overigens toch niet helpen) zoals opsluiten in een bench, straffen of schrik aanjagen. Psychofarmaca (zoals clomicalm, valium...) zijn meestal niet nodig (gelukkig maar, want ze hebben nare bij-effecten!), maar voedingssupplementen zoals Zylkène of Telizen in combinatie met Feliway en kruiden zoals valeriana worden geregeld ingezet als ondersteuning van een therapie.

**Ter afronding: WANHOOP NIET, ONZINDELIIKHEID IS MET DE JUISTE HULP
MEESTAL ZEER SNEL OP TE LOSSEN!**

Veel succes!

Els Peeters
Gedragsbioloog gespecialiseerd in katten
Comme Chez Chat & Kattenspullen.be